

30.04.2004

PSA- 2003- R-23-53

Kuusakoski Oy
Hyttipojankuja 2
02781 Espoo

Viite

Asia Yhteysviranomaisen lausunto Kuusakoski Oy:n Airakselan kierrätyslaitoksen arviointiselostuksesta

Kuusakoski Oy on toimittanut Pohjois-Savon ympäristökeskukselle ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-laki, 468/1994 muutettu 267/1999) mukaisen arviointiselostuksen Airakselan autopaloittamon kehittämistä ja laajentamisesta.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan hankkeessa, koska kyseessä on osin ongelmajätteiden käsittelylaitos ja alueelle kaavaillaan rakennettavan uusi kaatopaikka, jonne voidaan sijoittaa jätettä vuosittain enemmän kuin 50 000 tonnia.

Arviointiselostus on hankkeesta vastaavan (Kuusakoski Oy) esittämä selvitys, jossa esitetään tiedot hankkeesta ja sen vaihtoehtoista sekä yhtenäinen arvio vaihtoehtojen ympäristövaikutuksista.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa käytettyjä käsitteitä on selvennetty liitteessä 1.

HANKKEESTA VASTAAVA

Hankkeesta vastaa Kuusakoski Oy.

HANKKEEN KUVAUS

Arvioitu hanke sijaitsee Karttulan kunnan Airakselan kylässä Kuusakoski Oy:n omistamalla alueella. Alueella toimii nykyisin murskauslaitos ja kaatopaikka. Alueen läheisyydessä on useita asuinkiinteistöjä pienissä ryhmissä sekä koulu.

Kaatopaikkatoiminta on murskauslaitoksen tukitoimintoja. Sinne on tarkoitus sijoittaa sellaiset jätteet, joita ei voi hyödyntää. Nykyisen kaatopaikan täyttötilavuus tulee loppumaan lähiaikoina. Ympäristönsuojelulain mukaan kaatopaikkatoiminnan jatkaminen vaatii uuden lupahakemuksen jättämisen lupaviranomaiselle vuoden 2004 loppuun mennessä. Em. syistä Kuusakoski Oy:n tarkoituksena on rakentaa uusi kaatopaikka nykyisen kaatopaikan välittömään läheisyyteen. Samalla Kuusakoski Oy on aikonut sijoittaa alueelle muitakin jät-

teen käsittelytoimintoja, jollaisista on puutetta valtakunnallisesti. Kuusakoski Oy:n tarkoituksena on sijoittaa alueelle murskauslaitoksen lisäksi seuraavat toiminnot:

- pilaantuneiden maiden käsittely
- rakennus- ja teollisuusjätteiden käsittely
- sähkö- ja elektroniikkalaiteromun käsittely
- puun, pahvin, paperin ja muovin käsittely
- käsittelyssä syntyvän jätteen loppusijoitus (=kaatopaikka)

TUTKITTAVAT VAIHTOEHDOT

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa vaikutukset on arvioitu kolmelle eri vaihtoehdolle:

Kierrätyslaitoksen perustaminen (VE 1) Alueelle perustetaan kierrätyslaitos, jossa harjoitettaisiin romuajoneuvojen esikäsittelyä ja murskausta, ensisijaisesti raskasmetalleilla ja öljyillä pilaantuneiden maiden käsittelyä stabiloimalla, sähkö- ja elektroniikkaromun esikäsittelyä ja loppusijoittamista sekä mm. rakennus- ja teollisuusjätteiden esikäsittelyä ja loppusijoittamista.

Nykyisen toiminnan jatkaminen (VE 2) Vaihtoehto eroaa vaihtoehdosta 1 (VE 1) siten, ettei mm. pilaantuneiden maiden, rakennus- ja teollisuusjätteiden, sähkö- ja elektroniikkaromun ja ongelmajätteiden vastaanottoa ja käsittelyä harjoitettaisi kierrätyslaitoksen alueella. Tällöin nykyinen toiminta loppusijoitusalueineen jatkuisi alueella.

Toiminnan loppuminen (VE 3) Nykyinen toiminta lopetetaan Airakselan alueella, jolloin toiminta siirtyy todennäköisesti uuteen paikkaan. Alueella oleva loppusijoitusalue maise- moidaan.

ARVIOINTISELOSTUKSESTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Pohjois-Savon ympäristökeskus on yhteysviranomaisen ominaisuudessa kuuluttanut ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta Karttulan kunnan ja Pohjois-Savon ympäristökeskuk- sen ilmoitustauluilla 29.1.2004 – 1.3.2004. Kuulutus on julkaistu Savon Sanomat ja Sisä- Savon Sanomat nimisissä lehdissä. Arviointiohjelma on nähtävillä arviointimenettelyn ajan Kuusakoski Oy:n Airakselan toimipisteessä, Karttulan kunnanvirastoissa, Airakselan seu- rantalolla sekä Pohjois-Savon ympäristökeskuksessa.

Arviointiselostuksesta on pyydetty lausuntoja ja mielipiteitä 1.3.2004 mennessä Pohjois- Savon ympäristökeskukselle.

Kuusakoski Oy järjesti hanketta ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyä koskevan yleisötilaisuuden 29.1.2004 Airakselan seurantalolla.

ARVIOINTISELOSTUKSESTA ANNETUT LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Huom! Lausunnon verkkoversiosta on poistettu mielipiteensä antaneiden yksityishenki- löiden nimi- ja osoitetiedot.

Pohjois-Savon ympäristökeskukselle toimitettiin 20 lausuntoa ja mielipidettä. Pohjois- Savon ympäristökeskus toimittaa kopion kaikista annetuista lausunnoista ja mielipiteistä Kuusakoski Oy:lle tämän lausunnon liitteinä osaksi hankkeesta vastaavan ja yleisön välistä vuorovaikutusta. Lisäksi Suonenjoen kaupunginhallitus toimittaa oman lausuntonsa arvi-

ointiselostuksesta 3.5.2004 olevan kokouksen jälkeen. Myös tämä lausunto toimitetaan hankkeesta vastaavalle.

Tähän lausuntoon on referoitu vain annettujen lausuntojen ja mielipiteiden keskeiset arviointiselostuksen sisältöön kohdistuvat asiat.

Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri ry toteaa, että vesistöön kohdistuvia päästöjä kuvaava kappale on sekava, eikä missään ole selvitetty miksi VE1:n kuormitukset ovat merkitty vähäisemmiksi kuin vaihtoehtojen 2 ja 3, vaikka johtopäätösoasossa kerrotaan toisin.

Arviointiselostuksessa esitetty seurantaohjelma olisi tullut olla yksityiskohtaisempi, jossa olisi selvitetty näytteenottoajankohdat ja tehtävät määritykset.

Jotta Airakselaan johtavaa tietä voitaisiin käyttää turvalliseen liikkumiseen, tulisi tien vieheen rakentaa erillinen kevyen liikenteen väylä.

Karttulan kunnanhallituksella ei ole erityistä huomautettavaa arviointiselostuksesta. Kierrätyslaitoksen vaikutusalueen koulumatkaliikenteen vuoksi alueen liikenneolosuhteet tulisi perusteellisesti selvittää.

Itä-Suomen lääninhallitus toteaa, ettei arvioinnin rajauksia ole määritetty tarkemmin, vaan arviointi on suoritettu vaikutustyypeittäin lähialueelle. Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi on lääninhallituksen mielestä mahdotonta tehdä, ellei ensin määritetä arviointialuetta, jolla asuviin ja liikkuviin kohdistuvat vaikutukset arvioidaan.

Arviointiselostuksessa annetaan väärä kuva hanketta vastustavien määrästä, joka on arviointi selostuksessa virheellisesti laskettu Airakselan alueella asuvien määrään suhteutettuna, vaikkei kaikkien Airakselan alueella asuvien ihmisten mielipidettä ole ollut tiedossa.

Liikenneonnettomuuksien todennäköisyyttä Pöyhölän asuntoalueen sekä koulun ja päiväkodin välisellä maantiellä olisi pitänyt tarkastella erikseen, koska liikennemäärä kasvaa erityisesti tällä tievälillä.

Melun ja päästöjen vaikutuksia viihtyvyyteen olisi pitänyt sisällyttää vaikutusten arviointiin.

Vaikutusalueella olevia talousvesikaivoja ei ole esitetty arviointiselostuksessa.

Sosiaalisten vaikutusten arvioinnissa on kerrottu käytetyn menetelminä kyselyjä ja avainhenkilöiden haastatteluita. Arviointiselostuksessa ei kuitenkaan selvitetä, keitä avainhenkilöt ovat olleet ja mitä tahoja ne ovat edustaneet. Selostuksesta ei myöskään ilmene kuka on suorittanut ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin.

Itä-Suomen lääninhallitus toteaa vielä, ettei se ole osallistunut ohjausryhmätyöskentelyyn, vaikka arviointiselostuksessa niin väitetään.

Henkilö A.A. sekä kolme muuta allekirjoittanutta pitää tärkeänä, ettei mahdollisen kierrätyslaitoksen toiminnasta aiheudu minkäänlaista haittaa lähialueen eikä laitoksen alapuolisen alueen pohjavesille, kasvistolle eikä eläimistölle.

Mielipiteen esittäjien mielestä toiminnan seuranta tulee tehdä täysin ulkopuolinen ja asiantunteva taho. Lisäksi he toteavat, että Kuusakoski Oy:n perustelut toiminnan laajentumiselle ovat riittämättömät.

Henkilö B.B. toteaa, että jo nykyinen jätealue näkyy useisiin taloihin ja kun uuden jätealueen lakikorkeutta on tarkoitus kasvattaa 10 metrillä, tulee se vaikuttamaan huomattavasti maisemaan ja vähentäen näin alueen viihtyvyyttä.

Arviointiselostuksessa on esitetty toiminnan näkemäesteeksi ainoastaan lähinaapureiden talousmetsät, joiden säilyttämiseen hankkeesta vastaava ei voi B.B:n mielestä esittää mitään vaatimuksia. Toiminta-alueen tontilla oleva puusto ei tule toimimaan näköesteenä lähimmän 50 vuoden aikana.

B.B:n mielestä arvioinnin pohjaksi alueella tehdyt melumittaukset on tehty virheellisessä paikassa esim. Heikkilän tilalla. Lisäksi hän toteaa, että vertailukohdaksi otettu junaliikenteen melu on kestoltaan lyhytaikaista, mutta murskaimen aiheuttama melu on jatkuvaa. Em. vuoksi hän esittää, että murskaimen ympärille on rakennettava melua vaimentavat seinät ja dieselmoottori on korvattava sähkökäyttöisellä moottorilla. Melumittaukset tulisi suorittaa viranomaisten toimesta ja tuloksissa huomioitaisiin myös impulssimelulähteet.

Arviointiselostus ei sisällä B.B:n mielestä konkreettista ratkaisua siihen, kuinka toiminnasta syntyvä pölyvaikutus rajoitettaisiin vain kierrätyslaitoksen tontille. Myös kaikesta toiminnasta aiheutuvien ilmapäästöjen kokonaisvaikutus tulisi selvittää.

Arviointiselostus olisi pitänyt sisältää B.B:n mielestä lähialuetta koskevan pelastustoimintasuunnitelman tulipalojen yms. onnettomuuksien varalle.

Uusi loppusijoitusalue tulisi B.B:n mielestä sijaitsemaan suolla, joka on täysin soveltumaton siihen tarkoitukseen ympäristönsuojelulain mukaan. Samalla alueella lähellä maanpintaa oleva pohjavesi saattaisi joutua kosketuksiin saastuneiden maa-ainesten kanssa.

Arviointiselostuksessa on B.B:n mielestä epätarkkuuksia ja –selvyyksiä toiminta-alueen ojituksista ja vesienjohtamisissa. Samoin B.B:n mielestä turvesuodatuksen puhdistustehoa koskevassa kohdassa ei ole mainittu lähdettä, mistä puhdistustehoa koskevat tiedot on saatu.

Vesistöä koskevaan tarkkailusuunnitelmaan on B.B:n mielestä lisättävä Ukkolammen tilaa koskeva selvitys.

Arviointiselostuksessa ei ole arvioitu Airakselan alueella olevien kiinteistöjen arvon kohdistuvia vaikutuksia.

Arviointiselostuksessa ei ole huomioitu raskaanliikenteen paikoitusalueita, eikä alueelta poiskuljetettavien materiaalien lisäänyttäviä vaikutusta liikennemääriin. Samoin B.B:n mielestä valtatie 9 risteys on erittäin vaikea raskaalle liikenteelle lisäten näin vaarallisuutta muille tiellä liikkujille.

Sydänmaan ja Saaristenmäen osakaskunnat sekä Suonteen kalastusalue toteavat yhteisessä mielipiteessään, että sosiaalityö tulisi kerätä umpikaivoihin ja kuljettaa käsiteltäväksi muualla. Myös muiden vesien keräyksessä ja käsittelyssä on mielipiteen esittäjien mielestä arviointiselostuksessa epätarkkuuksia ja –täsmällisyyksiä, jonka vuoksi niihin ei voi yhtyä.

Arviointiselostuksessa olisi tullut olla täsmällisempi seurantaohjelma, jolloin olisi ollut mahdollista arvioida sen riittävyyttä.

Arviointiselostuksessa on mielipiteiden esittäjien mielestä virheellisesti kerrottu purkuvesien puhdistumisesta ojissa, koska puhdistumista ei pääse tapahtumaan kuin lähinnä ke-

säaikaan vesikasveihin, jotka syksyllä hajoavat ja aiheuttavat ravinteiden kulkeutumista alapuoliseen vesistöön.

Mielipiteen esittäjien mielestä tasaosaltaan mitoitusterusteet on arviointiselostuksessa esitetty virheellisesti. Tasaosaltaan mitoitusterusteena tulisi käyttää rankkasadetta ja lumen sulamista, muutoin puhdistustulos saattaa puhdistamalla heiketä.

Mielipiteen esittäjien mielestä arviointiselostuksessa olisi tullut esittää nykyinen vesistö-tarkkailuohjelma, jotta sen riittävyttä olisi voitu arvioida.

Arviointiselostuksessa on esitetty ennen laajennushanketta tutkittavaksi Kutunjärvestä pyydettyjä kaloja. Koska jo nykyisestä toiminnasta on saattanut olla vaikutusta kaloihin, esittävät he, että vertailuaineistoa on kerättävä myös jostain muusta lähialueen järven kaloista.

Ratahallintokeskus toteaa, että Airakselan kierrätyslaitoksen toiminnan vaikutukset rataan on arviointiselostuksessa esitetty puutteellisesti. Arviointiselostuksesta ei selviä kuinka mahdollinen pohjavedenpinnan alentaminen kaatopaikan rakentamisvaiheessa vaikuttaa radan stabiliteettiin ja kuinka läjitysalue vaikuttaa rataan. Lisäksi olisi tullut selvittää missä määrin radan tukikerros voi likaantua ja sähköistys- ja turvalaitteet vaurioitua toiminnasta aiheutuvien pölypäästöjen seurauksena.

Henkilö C.C. toteaa, että pilaantuneiden maiden loppusijoitusalue tulee noin 200 metrin päähän asutuksesta, joihin käyttövesi otetaan omista kaivoista. C.C:n mielestä ilmeisenä vaarana on, että kaatopaikan suoto- ja valumavedet kulkeutuvat lähimpiin kaivoihin. Tämä olisi ympäristönsuojelulain vastaista.

Toiminnan laajentumisen seurauksena rekkaliikenteen määrä tulisi kolminkertaistumaan Airakselan mutkaisella ja kapealla tiellä, eikä se täten tukisi jäteasetuksen mukaan kaatopaikan sijaintia.

C.C:n mielestä uusi kaatopaikka-alue ei sovellu kaatopaikka-alueeksi, koska alue, jolle kaatopaikka on tarkoitus sijoittaa on suota, jolle kaatopaikkaa ei saisi valtioneuvoston päätöksen mukaan sijoittaa. Lisäksi kaatopaikalle tulisi samaisen päätöksen mukaan olla hyvät kulkuyhteydet ja kaatopaikan tulisi olla riittävän kaukana asutuksesta ja yleisesti käytetystä tiestä, eikä esitetty paikka täytä näitä vaatimuksia.

Henkilö D.D toteaa, että arviointiselostuksessa vähätellään toiminnasta syntyviä haittoja ja päästöjä sekä niiden vaikutuksia ihmisiin ja luontoon.

Henkilöt E.E. ja F.F. esittävät, että arviointiselostuksessa ei ole arvioitu mahdollisten haitallisten ilmapäästöjen ja käsiteltäessä mahdollisesti syntyvän haitallisen pölyn pitkäaikaisen altistuksen vaikutuksia ympäristön asukkaiden terveyteen eikä lähellä olevan päiväkodin, koulun ja ympäristön asukkaiden viihtyvyyteen.

Arviointiselostuksessa ei ole esitetty vaikutus alueella olevien ihmisten terveysseurantaa.

Mielipiteen esittäjien mielestä arviointiselostuksessa olisi pitänyt esittää ilmapäästöjen yhteisvaikutukset, onnettomuuksiin varautuminen mm. tulipalojen varalta ja kiinteistöjen arvoon kohdistuva arvomenetys arvio.

Airakselan kylätoimikunta (115 allekirjoittanutta) toteaa, että arviointiselostuksen yleinen luettavuus on heikko ja alkuosan teksteistä osa oli ristiriidassa loppuosan johtopäätöksiin.

Vanhan alueen pohjan kuntoa ei ole selvitetty arviointiselostuksessa, eikä mitä sille on tarkoitus tehdä, vaikka siitä aiheutuvat ympäristöriskit ovat suuremmat kuin uusilta alueilta. Vanha alue on lisäksi määritelty Pohjois-Savon alueellisessa jätesuunnitelmassa pilaantuneeksi alueeksi, joka olisi tutkittava kiireellisesti.

Arviointiselostuksessa olisi tullut esittää mitä käyttömahdollisuuksia alueelta on toiminnan loputtua ja mitä riskejä peittämisestä huolimatta alueelle jää.

Kiinteistöjen ja maapohjan arvoon kohdistuvia vaikutuksia ei ole arviointiselostuksessa arvioitu riittävästi.

Sosiaalisten vaikutusten arviointi on tehty virheellisten tulkintojen perusteella, eikä avainhenkilöiden haastatteluista ole näyttöä. Esimerkiksi tiedotustilaisuudessa yleisö ei tiennyt lainkaan osallistuvansa haastatteluun.

Liikenneonnettomuuksien osalta tarkasteluun olisi tullut liittää myös jalankulkijoihin kohdistuvat vaikutukset. Liikenneonnettomuuksiin olisi tullut liittää pilaantuneiden maiden kuljetusten lisäksi myös muiden kuljetettavien materiaalien kuljetusten riskit.

Vaikutuksia Airakselantien kestävyys- ja korjaustarpeeseen kohdistuvia vaikutuksia ei ole selvitetty arviointiselostuksessa lainkaan.

Palotilanteista kohdistuvat riskit on virheellisesti arvioitu arviointiselostuksessa liian pieniksi ja täysin hallittaviksi, koska jo nykyisin olleista paloista vaikutukset ovat ulottuneet n. kilometrin päähän laitoksesta.

Melualueiden määrittämisessä ei ole huomioitu impulssimelulähteitä, jonka vuoksi arviointiselostuksessa esitetyt melualueet ovat virheelliset.

Arviointiselostuksessa ei ole esitetty rekkojen yöaikaista pysäköintiä.

Arviointiselostuksessa ei ole arvioitu pölyn ja hajun leviämistä riittävästi eikä niistä aiheutuvia vaikutuksia ihmisten terveyteen. Pöly ja kevyet materiaalit leviävät jo nyt n. 500 metrin päähän laitoksesta ja kun uusi alue otetaan käyttöön alue ei ole enää suojainen ja siten leviäminen voi ulottua laajemmalle.

Toiminta-alueen suojapuustoa ja sen kasvattamista koskeva selvitys olisi pitänyt olla esitetynä arviointiselostuksessa.

Arviointiselostuksessa olisi tullut tarkastella ympäristönsuojelulain periaatteen mukaisesti diesel-murskaimen muuttamista sähköllä toimivaksi, koska se edustaisi parasta mahdollista tekniikkaa.

Arviointiselostuksessa ei ole selvitetty pohjaveden laatuun ja pilaantumisen estämiskeinoja lähialueiden kiinteistöillä.

Arviointiselostuksessa ei ole esitetty toiminnalle vaihtoehtoisia sijoituspaikkoja.

Kylätoimikunta toteaa, että laajennushanke on seutukaavan vastainen, koska nykyisen toiminta-alueen ympärillä oleva alue on merkitty tunnuksella T (=teollisuustoimintojen alue), jota aiottu kaatopaikka toiminta ei ole. Lisäksi kylätoimikunta toteaa, ettei tuleva toiminta täytä ympäristönsuojelulain vaatimuksia eikä luvanmyöntämisen edellytyksiä.

Henkilöt G.G. ja H.H. esittävät, että arviointiselostuksen yleinen luettavuus on huono ja alkuosan teksteistä osa on ristiriidassa loppuosan johtopäätöksiin.

Maaperän ja pohjaveden pilaantumisriskejä ei ole selvitetty arviointiselostuksessa riittävästi, eikä lainkaan arvioitu mitä vaikutuksia syntyy massanvaihdosta, joka joudutaan tekemään uudella loppusijoitusalueella. Vaikutuksia syntyy mielipiteiden esittäjien mielestä tällöin niin pohjavedelle kuin liikenteen kautta ympäristölle.

Vanhan alueen pohjan kuntoa ei ole selvitetty arviointiselostuksessa, eikä mitä sille on tarkoitus tehdä, vaikka siitä aiheutuvat ympäristöriskit ovat suuremmat kuin uusilta alueilta. Vanha alue on lisäksi määritelty Pohjois-Savon alueellisessa jätesuunnitelmassa pilaantuneeksi alueeksi, joka olisi tutkittava kiireellisesti.

Arviointiselostuksessa on kerrottu niin epäselvästi vesienkeräys ja vesien käsittely, ettei maallikko pysty arvioimaan tehtyjä selvityksiä.

Arviointiselostuksessa ei ole selvitetty vaikutuksia Ukkolampeen, eikä selvitetty sen nykytilaa.

Mielipiteen esittäjien mielestä arviointiselostuksessa on esitetty vain oletuksia turvesuodatuksen tehokkuudesta. Lisäksi arviointiselostuksesta saa sen käsityksen, että jätevesien laimentaminen olisi yksi osa vesienkäsittelyä.

Pölyn ja hajun leviäminen on esitetty arviointiselostuksessa virheellisesti, koska jo nyt pöly ja isommatkin ”kokkareet” leviävät Ketolan tilalle saakka. Toiminnan laajentuminen kasvattaa vaikutusaluetta vastaavasti, jota penkkojen nousu ylemmäs vain lisää. Lisäksi pölyn ja hajun leviäminen olisi tullut arvioida eri rakennusvaiheiden ja ympäristön maasto-olosuhteita mallintaen.

Arviointiselostuksessa liikenteestä aiheutuvia vaikutuksia ei ole arvioitu riittävästi.

Melumittausten tulisi olla pitkäkestoisia, eri vuodenaikoina ja eri ilman olosuhteissa tehtyjä.

Arviointiselostuksessa alueen eläimistöä ja kasvistoa ei ole selvitetty riittävästi. Havainnoissa ei ole mainittu mitä eläimiä on havaittu ja päiväkävelykierroksella ei saa selville kaikkia eläimiä.

Laajennushanke on mielipiteen esittäjien mielestä seutukaavan vastainen, koska nykyisen toiminta-alueen ympärillä oleva alue on merkitty tunnuksella T (=teollisuustoimintojen alue), jota aiottu kaatopaikka toiminta ei ole.

Airakselan kylän historiallisia ja kulttuurihistoriallisia arvoja ei ole selvitetty arviointiselostuksessa lainkaan.

Arviointiselostuksessa on arvioitu puutteellisesti maisemavaikutuksia. Ilmakuvamallinnuksesta ei käy ilmi korkeuserot, jonka vuoksi mallinnuksia tulisi tehdä ihmisten katselutasolta. Lisäksi suojapuustoksi toiminnalle on esitetty vain muiden hallinnassa olevaa puustoa.

Toiminta-alueelle tulevan raideliikenteen aiheuttamia riskejä ei arviointiselostuksessa ole käsitelty lainkaan ja rekkaliikenteessä mahdollisesti tapahtuvissa onnettomuuksissa ei ole huomioitu vaarallisten aineiden kuljetuksia.

Ihmisiin terveyteen kohdistuvia vaikutuksia ei ole arvioitu lainkaan. Lisäksi sosiaalisten vaikutusten arvioinnin johtopäätökset on tehty virheellisesti, eikä vaikutuksia maapohjan ja kiinteistöjen arvoon ole selvitetty.

Avainhenkilöiden haastatteluista ei ole luotettavaa tietoa, eikä yleisötilaisuuksia voi pitää haastatteluina.

Mielipiteen esittäjien mielestä laitoksen tekninen soveltuvuus on arvioitu väärin, koska alueelle johtava tie on kapea ja mutkainen ja tien pohjia ei ole tehty raskaalle liikenteelle soveltuvaksi.

Mielipiteen esittäjien mielestä ympäristövaikutusten arviointi ei täytä laissa asetettuja vaatimuksia eikä sitä voi käyttää lupakäsittelyn pohjana.

Karttulan kunnan ympäristölautakunta toteaa, että arviointiselostuksen laajuus ja sisältö on riittävä jatkoratkaisujen valmistelua varten.

Karttulan kunnan tekninen lautakunta toteaa, ettei hanke ole arviointiselostuksen pohjalta toteuttamiskelpoinen.

Pohjois-Savon TE-keskus toteaa, ettei arviointiselostuksessa riittävästi kerrota turvesuotimelle vaihtoehtoisesta käsittelymenetelmästä. Arviointiselostuksessa kerrotaan kylä missä turvesuodatusta on tutkittu, mutta viittaukset alkuperäisiin tutkimuksiin puuttuvat tekstistä.

Arviointiselostuksessa ei arvioida alapuolisen vesistön kalojen käyttökelpoisuuteen kohdistuvia vaikutuksia.

Henkilö I.I. toteaa, että Ukkolammen tilaa ja kalakantaa ei arviointiselostuksessa ole selvitetty. Tämän vuoksi Ukkolammen tila ja kalakanta on selvítettävä, jotta laajennuksen vaikutukset ja riskit Ukkolampeen voidaan arvioida. Samoin Vilhusenahon tilan kaivoveden laatu, ilmanlaatu ja melu olisi selvítettävä.

Arviointiselostuksessa ei ole riittävästi arvioitu murskaamon pölyn ja melun vaikutuksia Vilhusenahon tilan käyttöön.

Arviointiselostuksen kartassa sivulla 48 Ukkopuro on esitetty ikään kuin se katkeaisi, vaikka maastokartoissa Ukkopuro laskee Ukkolampeen.

Mielipiteen esittäjän mielestä arviointiselostusta ei tule sellaisenaan hyväksyä ympäristöviranomaisen päätöksen teon perusteeksi puutteellisuutensa vuoksi.

Seutukaavassa alue lienee kaavoitettu ”yhdyskuntateknisen huollon alue, metallimurskaamon kaatopaikka”. Arviointiselostuksessa ei kuitenkaan ole esitetty, eikä selvítetty käsitteäkö kaavamääräys myös ongelmajätteiden käsittelyä ja osittain myös loppusijoittamista.

Henkilö J.J. toteaa, että seurantaohjelmaan olisi tullut sisällyttää lähialueiden asukkaiden terveydentilan nykytilan selvittämisen, jotta tulevia terveysvaikutuksia voitaisiin luotettavasti mitata.

J.J:n mielestä liikenteen kasvu aiheuttaa kohtuutonta räsítusta naapurustolle, eikä tieolosuhteet puolla laitoksen jatkamista tai laajentamista.

J.J:n mielestä hankkeen soveltuvuus ja toiminnan laajentaminen on vastoin ympäristöluvan myöntämisen edellytyksiä, koska toiminnasta aiheutuu haittaa ympäristölle.

Seutukaavassa nykyisen kaatopaikan itäpuoleinen alue on teollisuusaluetta, ei ongelmajätteen tai pilaantuneiden maiden käsittely- tai loppusijoituspaikka. Tältäkin osin hanke ei täytä J.J:n mielestä ympäristöluvan myöntämisen edellytyksiä.

Arviointiselostuksessa ei ole huomioitu meluvallien lisäksi melua vähentävänä toimenpiteenä dieselkäyttöisen murskaimen muuttamista sähkökäyttöiseksi.

Liikenteen melun ja liikennetarkenteiden vähentämiseksi arviointiselostuksessa olisi tullut tarkastella uutta tielinjausta valtatieltä 9 suoraan laitokselle.

Arviointiselostuksessa ei J.J:n mielestä ole esitetty perusteita, miksi Pohjois-Savon alueelle tarvitaan kolmatta pilaantuneiden maiden käsittelypaikkaa.

Arviointiselostuksessa on J.J:n mukaan epätarkkuuksia raide- ja rekkakuljetusten määrissä.

Arviointiselostuksessa ei ole perusteltu riittävästi ei uskottavasti ihmisten terveyteen kohdistuvia terveysvaikutuksia esim. melun osalta.

Arviointiselostuksessa ei ole arvioitu mitä vaikutuksia hankkeella on Airakselan alueella olevien kiinteistöjen hintaan.

Ukkolamman tilan seurannasta ja laitokselta johdettavien suotovesien vaikutuksista Ukkolamman ei ole arviointiselostuksessa lainkaan mainittu. Ukkolamman tilaa tulee J.J:n mielestä jatkossakin selvittää.

Arviointiselostuksessa on keskitytty kuvaamaan ja arvioimaan vain murskaustoiminnan ja esim. liikenteen aiheuttamia pölypäästöjä, eikä lainkaan tarkasteltu ja arvioitu jätekasan päältä lentävää pölyä, vaikka jätekasojen korkeutta on tarkoitus korottaa vielä 10 metriä.

J.J:n mielestä sosiaalisten vaikutusten arvioinnin perusteena käytettyä ja yleisötilaisuudessa jaettua kyselylomaketta ei olisi tullut käyttää siihen tarkoitukseen, koska vastaajilla ei ollut tietoa, mihin tarkoitukseen lomaketta oli tarkoitus käyttää. Tästä syystä niiden perusteella arviointiselostukseen tehdyt johtopäätökset ovat virheellisiä.

J.J. toteaa, että vaikutusten sosiaalista ulottuvuutta koskevassa liitteessä 3 on arvioitu ulottuvuuksia liian paljon hankkeen toteuttamisen kannalta myönteiseksi. Hänen mukaansa joku muu asiantuntijataho olisi päätenyt toisenlaiseen lopputulokseen ja joidenkin ulottuvuuksien osalta tulokseen, että vaikutus on niin suuri, että toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä.

Henkilö K.K. toteaa, että sosiaalisten vaikutusten arvioinnin pohjana käytettyä kyselylomaketta, kertomatta sen tarkoitusta, ei voi pitää arvioinnin perustana.

K.K. epäilee tehtyjen melu- ja tärinämittausten luotettavuutta, koska niinä päivinä, jolloin mittaukset on suoritettu, ei laitoksen toiminta ollut normaalia.

Arviointiselostuksessa on vaikutusalueiden rajaukset määritelty hänen mielestään väärin ja pölyvaikutusten osalta ei arviointia ole tehty riittävästi niiltäkään alueilta, joille arviointiselostuksen mukaan pöly leviää.

Arvioinnin olisi tullut pitää sisällään myös lähialueen marjojen käyttökelpoisuuden selvittämisen sekä tutkia Ukkolamman kaloja.

K.K:n mielestä kapea ja mutkainen kylä ei sovellu raskaanliikenteen tieksi, eikä tienpohja välttämättä kestä lisääntyvää raskasta liikennettä.

Arviointiselostuksessa annetaan K.K:n mielestä liian myönteinen kuva syntyvistä työpajoista, koska niiden syntyminen on hänen mukaansa täysin riippuvainen alueelle tulevista massoista.

Arviointiselostuksessa ei ole myöskään arvioitu Airakselan kylän alueella oleville kiinteistöjen arvoon kohdistuvia vaikutuksia.

Arviointiselostuksen liitteessä 3 on K.K:n mielestä vähätelty ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia. Taulukosta saa hänen mielestään käsityksen, ettei mistään ole haittaa kenellekään.

Meluhaittojen vähentämiseksi ei arviointiselostuksessa ole esitetty konkreettisia toimenpiteitä, eikä esim. murskaimen sähkökäyttöisyyttä ole käsitelty lainkaan.

Arviointiselostuksessa ei ole kuvattu asukkaiden ja koululaisten määrää sekä heidän ikäjakamaa laitoksen läheisyydessä.

K.K. epäilee laitoksen taloudellisuuden kannattavuutta, koska pilaantuneita maita voidaan käsitellä jo Varkaudessa ja tulevaisuudessa Iisalmessa ja paperin ja pakkausjätteiden käsittelylaitos on tulossa Kuopioon.

K.K. toteaa, että jo nykyisellään jätetäyttö näkyy ympäristöön. Jätetäytön korkeutta on tarkoitus kasvattaa 10 metrillä ja samalla poistaa laitoksen tontilla oleva puusto. Tällöin maisemahaitta tulee hänen mukaansa kasvamaan.

Arviointiselostuksessa on K.K:n mielestä joukko epäselvyyksiä ja ristiriitaisuuksia tehtyjen arviointien ja johtopäätösten välillä.

Lopuksi K.K. toteaa, että syntyvien haittojen perusteella laitoksen toiminta ei täytä ympäristöluvan myöntämisen edellytyksiä.

Savo-Karjalan tiepiiri toteaa, että kuljetuksista lentävät roskat ja metallinpalaset on koettu ongelmaksi yleisöltä saaduissa palautteissa. Näiden haittojen poistamiseksi ei arviointiselostuksessa ole esitetty toimenpiteitä.

Meluhaittaa koskevassa arvioinnissa ei ole arvioitu lisääntyvästä raskaasta liikenteestä aiheutuvan melun lisääntymistä.

Arviointiselostuksessa on kuvattu nykytilannetta vuoden 1999 liikennelaskentoihin perustuvilla tiedoilla. Sen jälkeen on valmistunut v. 2003 suoritettujen laskennan tulokset. joiden mukaan keskimääräinen vuorokausiliikenne (KVL) on 337 ajoneuvoa, josta raskaan liikenteen osuus on 8 % (28 ajon./d) ajoneuvoa vuorokaudessa. Keskimääräinen arkivuorokausiliikenne (KAVL) on 344 ajoneuvoa, josta raskaan liikenteen osuus on 10,5 % (36 ajon./d)

Vaihtoehdon 1 mukainen toteutuminen aiheuttaisi raskaan liikenteen kasvun kolminkertaiseksi. Se vaikuttaa huomattavasti liikenne- ja etenkin kevyenliikenteen turvallisuuden heikkenemistä. Turvallisuuden heikentymistä voidaan vähentää rakentamalla kevyenliikenteen väylä välille valtatie 9 – seurojentalo. Arviointiselostukseen olisi tarpeen lisätä väylän toteuttamisen mahdollisuudet ja todennäköisyys. Kevyenliikenteen väylän rakentaminen ei ole tiepiirin toimenpideohjelmassa.

Pohjois-Savon liiton maakuntahallitus esittää seuraavaa:

” Sisä-Savon seutukaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa vuonna 1997 ja vahvistettu ympäristöministeriössä vuonna 2000. Laitoksen nykyinen toiminta-alue on osoitettu merkinnällä kohdemerkinnällä ET (yhdyskuntateknisen huollon alue, metallimurskaamon kaatopaikka). Suunniteltu toiminta-alue on osoitettu seutukaavassa teollisuusalueeksi (T). Teollisuusalueen sijoittaminen Airakselaan perustuu radanvarsisijaintiin. Airakselan kylä on osoitettu kyläalueeksi (AT-kohdemerkintä radan ja yhdystien kohdalla). Kyläaluemerkinnällä seutukaavassa on osoitettu kasvuedellytyksiä omaavia kyliä. Teollisuusalue sijaitsee kyläasutuksen läheisyydessä. Yleispiirteisessä seutukaavassa ei ole pyritty määrittelemään teollisen toiminnan luonnetta. Toiminnan on kuitenkin arvioitu perustuvan rautatiekuljetuksiin. Sama aluevaraus oli jo vuonna 1985 vahvistetussa Pohjois-Savon 2. seutukaavassa. Laitosten sijoittuminen teollisuusalueelle perustuu seutukaavallista suunnittelua yksityiskohtaisempaan suunnitteluun ja selvityksiin, joissa tarkastellaan ympäristötekijöitä ja nykyistä ja odotettavissa oleva asutusta.

Karttulan kunta kuuluu laadittavana olevan Kuopion seudun maakuntakaavan alueeseen. Maakuntakaava on rakennevaihtoehtojen valintavaiheessa. Maakuntakaavaluonnos pyrittään valmistelemaan kuluvan vuoden loppuun mennessä. Vahvistettu maakuntakaava kumoaa alueen seutukaavan. Maakuntakaava-alueella on vireillä useita rakentamishankkeita, joiden toteuttamismahdollisuuksia on tarkasteltu jo loppuun suoritetuissa tai vireillä olevissa ympäristövaikutusten arviointilain mukaisissa arvioinneissa. Maakuntakaavan laadinnassa nämä arvioinnit yhteysviranomaisen lausuntoineen rinnastetaan maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämiin selvityksiin, joiden pohjalta kaavan aluevarauksia esitetään. Airakselan kierrätyslaitoksen ympäristövaikutusten arvioinnin tuloksia hyödynnetään vastaavanlaisena selvityksenä.

Edellä mainitun perusteella kierrätyslaitoksen ympäristövaikutusten arvioinnissa on selvitettävä erityisesti laitoksen vaikutukset tieliikenteeseen ja ympäristövaikutuksista etenkin melu- ja pölyvaikutukset ottaen huomioon laitoksen Pohjois-Savon oloissa poikkeuksellinen läheisyys asutukseen.

Koska laitoksen ympäristölupaa käsiteltäneen seutukaavan voimassa ollessa, Pohjois-Savon liitto toteaa tulkintanaan hankkeen suhteesta seutukaavaan seuraavaa: Rakennuslain aikaisten merkintöjen ja niitä koskevien ministeriön ohjeiden perusteella pääosan laitoksen suunnitellun kierrätettävän materiaalin jakeiden käsittelystä voidaan katsoa vastaavan teollisuustoimintojen aluemerkinneille asetettuja luonnehdintoja. Kuitenkin etenkin pilaantuneiden maiden käsittely ja loppusijoitus on tulkinnanvarainen rajatapaus. Toisaalta metallimurskaamon kaatopaikan ET-kohdemerkintä mahdollistaa periaatteessa seutukaavan yleispiirteisyyden takia jätteiden nykyisen loppusijoitusalueen kohtuullisen laajentamisen. Maakuntakaavassa suunnittelualueella käytettäisiin T- tai ET-merkintää sopivampana merkintää EJ, jätteenkäsittelyalue.

Huomautuksia arviointiselostuksesta

Arvioinnin johtopäätöksissä todetaan, että suunnitelmien mukaisen hankkeen (vaihtoehto I) ja nykyisen laajuisen toiminnan (vaihtoehto II) aiheuttamat melualueet ovat käytännössä samanlaiset. Tästä huolimatta olisi vaihtoehto II:n melualue ollut syytä esittää selostuksessa kuvana, jotta etenkin asukkailla olisi paremmat edellytykset verrata laitoksen nykyistä melua suunnitellun laitoksen meluun. Murskaimen aiheuttamaa jatkuvaa melua ja junaliikenteen hetkellistä melua ei voi rinnastaa häiriötekijöinä. Laitoksen vuorokautinen toiminta-aika ei ilmene selostuksesta.

Airakselan nykyisessä laitoksessa ei ole selostuksen mukaan mitattu toiminnan aiheuttamia pölypäästöjä. Päästöjen mittausta olisi tarkentanut suunnitellun toiminnan pölypäästöjen vaikutusten arviointia.

Suunnitellun hankkeen on arvioitu lisäävän raskasta liikennettä nykyisestä noin 30:sta raskaasta ajoneuvosta vrk:ssa 90:een raskaaseen ajoneuvoon vuorokaudessa. Laitoksen aiheuttaman liikenteen todennäköistä vuodenaikaista jaksottaisuutta ei ole arvioitu. Liikenteen Airakselan tiellä aiheuttaman tärinän mittausta on suoritettu yhdessä mittauspisteessä, mikä ei antane riittävää näyttöä tärinävaikutuksista. Liikenneturvallisuuden on selostuksessa katsottu parantuvan kevyenliikenteenväylän rakentamisella välille valtatie 9 seuratalo. Kevyenliikenteenväylän rakentaminen Airakselan tielle on arvioiduilla liikennemäärillä epätodennäköistä. Hankkeesta vastaava ei voi perustella hankkeen ympäristöhaittojen vähentämistä tekijöillä, joista se ei itse pysty vastaamaan"

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Yleistä

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tarkoituksena on edistää toteutettavaksi aiottujen hankkeiden ympäristövaikutusten arviointia ja yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja heidän vaikutus- ja osallistumismahdollisuuksiaan.

Koska arviointimenettelyssä ei tehdä hanketta koskevia päätöksiä, siihen ei liity valitusoikeutta. Hankkeen toteuttamista koskevissa muissa laeissa säädetään asianosaisten oikeudesta valittaa hanketta koskevista päätöksistä.

Ympäristövaikutusten arviointiselostus on hankkeesta vastaavan laatima selvitys, jossa on arvioitu mitä vaikutuksia hankkeen toteuttamisesta syntyy tarkasteltavissa vaihtoehtoisissa.

Ympäristövaikutusten arviointiselostus on tehty arviointiohjelman (ollut nähtävillä 22.8.2003 – 26.9.2003) pohjalta ja arviointiselostuksen laadinnassa on pääosin otettu huomioon yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta antama lausuntoa. Kaikilta osin ympäristövaikutusten arviointia ei kuitenkaan ole tehty niin kattavasti ja sisällöltään niin selkeäksi kuin se yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta antamassa lausunnossa oli esitetty tehtäväksi. Näistä puutteista on kerrottu jäljempänä olevien otsikkojen alla.

Arviointiselostuksessa olisi tullut monelta osin esittää arviointeja tarkemmin, selkeämmin ja kansalaisille ymmärrettävämmin. Nyt osa vaikutusten arvioinneista, jotka ovat tehty sisällöltään hyvin, on hämärtyneet epäselvän ja vaikeaselkoisen esittämistavan vuoksi. Myös kuvasovitteita olisi voinut esittää arviointiselostuksessa enemmän, erityisesti kun tekstissä kerrotaan vaikutusten arvioinnissa niitä käytetyn.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulisi tarkastella tiettyyn kohteeseen tai kohderyhmään kohdistuvia kokonaisvaikutuksia. Arviointiselostuksessa on kuitenkin kerrottu lähinnä vain yksittäisen toimenpiteen tai toiminnon aiheuttamia vaikutuksia kuhunkin kohteeseen erikseen.

Käytetyt arviointimenetelmät ja käytetty aineisto on kuvattu arviointiselostuksessa pääosin hyvin. Kaikkea aineistoa ei kuitenkaan ole esitetty koottuna liitteeseen 3. YVA-lain tarkoituksena on avoimuus, jonka vuoksi kaikki käytetty aineisto, tutkimukset, selvitykset jne., joita on käytetty arvioinnissa, tulee kertoa ja esittää selvästi. Vain siten ihmisillä on mahdollisuus arvioida tehtyä arviointia ja sen oikeellisuutta.

Vaikutusalueiden rajaukset jäävät arviointiselostuksessa monen eri vaikutuksen osalta hämäräksi. Niitä ei ole kuvattu riittävän yksilöidysti ja ymmärrettävästi. Vaikutusalueiden rajaukset olisi voinut esittää havainnollisuuden vuoksi myös kartoilla.

Vaikutusten arvioinnissa on myös epätasaista tarkastelua eri toimintojen ja vaikutusten osalta. Jotkin on kerrottu ja arvioitu tarkasti ja joidenkin vaikutusten osalta on kerrottu vain, että vaikutuksia ei oleteta syntyvän, perustelematta selkeästi, miten tällaiseen tulokseen on päädytty.

Vaikka tässä lausunnossa keskitytään pääasiassa vain hankkeesta aiheutuviin merkittäviin ympäristövaikutuksiin, niin osa esitetyistä täydennysesityksistä on yksityiskohtaisia, kohdistuen asioihin, joilla on vain paikallisia ympäristövaikutuksia. Nämä asiat on tuotu esille tässä lausunnossa lähinnä hankkeen jatkosuunnittelua ja lupamenettelyä varten.

Arviointiselostuksen riittävyys

Pohjois-Savon ympäristökeskus katsoo, että Airakselan kierrätyslaitosta koskevassa arviointiselostuksessa on pääosin esitetty ja arvioitu YVA-lain edellyttämiä asioita riittävästi. Tiedot hankkeesta, sen tarkoituksesta, sijainnista ja maankäyttötarpeesta on esitetty selkeästi ja ymmärrettävästi, mutta itse hankkeesta aiheutuvien vaikutusten arviointia ei kaikilta osin ole tehty YVA-lain edellyttämällä tavalla. Tällaisia puutteita on esim. liikenteeseen, pohjaveteen, sosiaalisiin jne. kohdistuvien vaikutusten arvioimisessa. Näistä puutteista on kerrottu tarkemmin jäljempänä olevien otsakkeiden alla.

Jatkossa hankkeen toteuttamista varten lupaa myöntävä viranomainen harkitsee, onko luvan myöntämiseksi tehty riittävästi vaikutusselvityksiä, jotta lupa voidaan myöntää.

Tiedot hankkeesta, sijainnista ja tiedottaminen hankkeesta

Hankkeen kuvauksessa on epätarkkuuksia, jonka vuoksi ulkopuolisen on hankala hahmottaa kaikilta osin toiminnan kokonaisuudet.

Arviointiselostuksessa on kerrottu, että kierrätyslaitoksella tultaisiin käsittelemään monia erityyppisiä jätteitä, mutta jätetty kertomatta mistä ja kenen toimesta em. jätteet on tarkoitus tulla käsitteilylaitokselle. Tämä hankaloittaa esitetyn vaikutusten arvioinnin tarkastelua.

Uuden loppusijoitusalueen massanvaihdon määrää ei ole kerrottu selkeästi arviointiselostuksessa. Rakennettavaksi aiotun loppusijoitusalueen kokonaispinta-ala on esitetty noin 10 ha:n suuruiseksi. Jos alueelta joudutaan poiskaivamaan esimerkiksi keskimäärin noin 1 metrin paksuinen maakerros pois, tarkoittaa se tällöin noin 100 000 m³ massamäärää. Vaikka poiskaivettavia maamassoja on varmaankin tarkoitus käyttää hyväksi loppusijoitusalueen maisemoinnissa, olisi näiden massojen läjitysalueet tullut esittää arviointiselostuksessa. Myös näiden massojen läjittämisestä ja kuljettamisesta aiheutuvat vaikutukset olisi tullut arvioida. Vastaavasti myös tilalle tuotavien maamassojen kuljettamisesta aiheutuvat vaikutukset olisi pitänyt arvioida.

Käsittelylaitokseen aiotut toiminnot on kuvattu hyvin erilaisella tarkkuudella. Kaatopaikka on kuvattu hyvin tarkasti, mutta esim. energijakeen valmistus ja murskaus vain yleisesti.

Pilaantuneiden maiden käsittelyä kuvaavassa kohdassa on kerrottu, että kierrätyslaitos ottaisi vastaan ja käsitteisi ensisijaisesti raskasmetalleilla ja öljyillä pilaantuneita maita. Samalla on kerrottu, että käsittelymenetelminä tulisivat olemaan kiinteytys ja kompostointi, jotka käsittelymenetelmät on kuvattu arviointiselostuksessa. Jos tarkoituksena on käyttää

muitakin käsittelymenetelmiä kuten esim. loppusijoittaa pilaantuneita maita, olisi se tullut esittää selvästi arviointiselostuksessa ja arvioida niistä aiheutuvat vaikutukset.

Jatkosuunnittelussa on syytä ottaa huomioon se, että tähänastisessa lupakäytännössä kaato-paikalle sijoitetun öljyllä pilaantuneen maa-aineksen öljypitoisuus on oltava alle 0,1 %.

Pilaantuneiden maiden varastointi hyväksytään/ratkaistaan yleensä käsittelyalueelle myönnettävässä luvassa, eikä kuten arviointiselostuksessa on virheellisesti kirjoitettu, kullekin pilaantuneelle maamassalle erikseen annettavassa luvassa.

Kuusakoski Oy on tiedottanut ympäristövaikutusten arviointimenettelystä riittävästi ja antanut kansalaisille mahdollisuuden osallistua itse arviointiin.

Vaikutusalueen raja

Kullekin eri tyyppiselle vaikutukselle vaikutusalueet olisi pitänyt selvittää ja esittää arviointiselostuksessa tarkemmin. Osa rajauksista on määritelty, kuten esimerkiksi vesistövaikutusten osalta, syntyvien vaikutusten kautta. Samaista menetelmää ei kuitenkaan ole käytetty kaikkien vaikutusten osalta, kuten esimerkiksi pölyn ja melun vaikutusten osalta.

Vaikutukset vesistöön

Vesistöön kohdistuvien vaikutusten kuvaus on arviointiselostuksessa esitetty selkeästi ja ymmärrettävästi, joskin Ukkolammen tila elämistöineen olisi tullut selvittää arvioinnin pohjaksi. Lisäksi taulukko 6.1 antaa sellaisen kuvan, että toiminnan lopettaminen aiheuttaisi suurimman vesistökuormituksen alapuolisessa vesistössä.

Uuden loppusijoitusalueen käyttöönoton yhteydessä tehtävissä vesienjohtamisjärjestelmissä on myös pieniä epätarkkuuksia vaiheittaisen käyttöönoton vuoksi. Nämä on syytä tarkentaa jatkosuunnittelussa.

Meluvaikutukset

Meluvaikutusten arvioinnista ei saa yksiselitteisesti käsitystä, onko melualueet laskettu toiminnan ollessa laajimmillaan ja erityisesti onko loppusijoitusalueen korkeuden melua vaimentava vaikutus otettu huomioon laskemissa. Mikäli laskelmat on tehty tilanteessa, jossa loppusijoitusalueen korkeus on maksimissaan, antaa se liian pienen melualueen erityisesti Airakselan koulun suuntaan rakentamisaikana ja toiminnan alkuvaiheessa.

Muutoinkaan meluvaikutusten arvioinnista ei saa selvyttä, minkä melua aiheuttavien toimintojen osalta laskelmat on tehty ja missä tilanteessa. Esimerkiksi uuden loppusijoitusalueen rakentamisen ja käytön aikana pilaantuneiden maiden käsittelyalueellakaan itsessään ei olisi yli 55 dB:n melua, joka ei voine pitää paikkaansa. Em. syystä melualueet tulisi jatkosuunnittelussa laskea kussakin eri vaiheessa olevalle tilanteelle ja siten, että melulähteinä laskelmissa käytettäisiin kaikkia niitä melulähteitä, joita alueella todellisuudessaakin tulee olemaan.

Arviointiselostuksessa olisi tullut esittää melualueella asuvien ihmisten määrät eri vaihtoehtoisissa.

Vaikutukset maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen

Arviointiselostuksessa on alueen kaavoitustilanne kuvattu oikein. Seutukaavan aluevaraus-ten lähtökohtana tosin on varmaan aikanaan ollut murskaustoiminta ja siihen välittömästi

kytkeytyvien toimintojen tukeutuminen rautatiekuljetuksiin. Alueelle sijoittuvat uudet toiminnot kuten esimerkiksi pilaantuneiden maiden käsittely ja loppusijoitus ei ole ollut tiedossa seutukaavavarausta tehtäessä. Näitä toimintoja ei voida tosin suoraan pitää seutukaavan vastaisenakaan.

Alueella ei ole voimassa yleis- tai asemakaavaa, jossa olisi sitovasti esitetty toiminnan aluevaraukset, sen edellyttämät suojavyöhykkeet tai liikennejärjestelyt. Toiminnan mahdollinen laajentuminen edellyttää yksityiskohtaista maankäytön suunnittelua, jossa erityisesti kiinnitetään huomiota riittäviin suojavyöhykkeisiin ja liikenneturvallisuuteen. Raskaan liikenteen huomattava lisääntyminen edellyttää liikenneturvallisuuden parantamiseksi nykyisten tieolojen parantamista ja erityisesti erilliseen kevyenliikenneväylään varautumista kaavoituksessa ja tiesuunnittelussa ja myös niiden toteuttamista ennen toiminnan laajentumista. Em. puoltaa sekin seikka, että kaatopaikkoja koskevassa valtioneuvoston päätöksessä edellytetään, että kaatopaikkojen sijoittamisessa huomioidaan, että kaatopaikalle on hyvät kulkuyhteydet, jollaisia Airakselassa ei tällä hetkellä ole.

Vaikutukset maisemaan

Maisemaan kohdistuvat vaikutukset on kuvattu ja esitetty epäselvästi. Havainnollisuuden vuoksi joiltakin keskeisiltä alueilta olisi tullut esittää kuvasovitteita, jotta kansalaiset olisivat voineet aidosti tarkastella kuinka laajalle alueelle loppusijoitusalueen lakikorkeuden kasvattaminen vaikuttaa.

Vaikutukset liikenteeseen ja liikkumiseen

Liikenteeseen kohdistuvia vaikutuksia ei kaikilta osin ole arvioitu riittävästi. Erityisesti liikenteen sujuvuus ja turvallisuus Airakselaan johtavalla paikallistiellä olisi tullut arvioida tarkemmin liikennemäärän kasvun vuoksi.

Arviointiselostuksessa olisi pitänyt tarkastella tarkemmin toiminnon vaikutuksia ihmisten liikkumiseen paikallistiellä erityisesti onnettomuusriskin kasvamisen näkökulmasta. Erityisesti alueella asuvien lasten koulumatkaan kohdistuvia vaikutuksia olisi tullut tarkastella huomattavasti tarkemmin.

Vaikutukset pohjavesiin

Vaikka pohjaveden laatuun vaikuttavia haitallisia vaikutuksia ei oletettavasti synnykään, olisi sen todentamisen vuoksi lähialueen talousvesikaivot tullut esittää arviointiselostuksessa. Pohjaveden virtauksiin sen sijaan rakentamisella saattaa olla vaikutuksia. Erityisesti arviointiselostuksessa olisi tullut tarkastella mahdollisen pohjavesipinnan muutoksen vaikutukset rataverkon toimivuudelle.

Vaikutukset luontoon ja luonnon monimuotoisuuteen

Arviointiselostuksesta ei ilmene, kuinka (millä menetelmillä, kuinka kattavasti) luontoselvitykset on tehty. Miltä alueelta ne on tehty ja kuka ne on tehnyt. Tämä vaikeuttaa esitettyjen tulosten riittävyyden ja johtopäätösten arviointia. Luontovaikutusten kuvailussa on pitäyditty luontotyyppitasolla eikä lajistotietoja ole juurikaan esitetty. Erityisen puutteellisesti on esitetty eläinlajistoa koskevia tietoja.

Käytetyllä yleispiirteisellä lähestymistavalla on ehkä pystytty sulkemaan pois se, ettei toiminta-alueella ole aivan erityisiä luontoarvoja, mutta vaikutuksia yleisesti luonnon monimuotoisuuteen ja sen säilymiseen on selvitetty ja arvioitu puutteellisesti.

Pölyvaikutukset ja vaikutukset ilmaan

Arviointiselostuksessa on kerrottu, että pölyvaikutuksia on vain lähinnä toiminta-alueella, muttei ole esitetty riittävän selkeitä perusteita, mistä tällaiseen johtopäätökseen on tultu. Koska pilaantuneiden maiden käsittely- ja loppusijoitusalue on varsin lähellä asuntoja ja koulua (n. 200 – 300 metriä), olisi jatkosuunnittelussa tarkasteltava tarkemmin pölyn ja hajuun leviäminen toiminta-alueelta ympäristöön.

Vaikutukset ihmisten terveyteen, hyvinvointiin ja elinoloihin (sosiaaliset vaikutukset)

Hankkeen vastustajien prosenttiosuudet olisi tullut laskea pikemminkin vastaajien määrästä, eikä Airakselan asukkaiden määrästä, koska hankkeesta vastaavalla ei ole ollut tiedossa kaikkien asukkaiden mielipidettä hankkeesta.

Itse arvioinnissa käytetyt menetelmät eivät sovellu aitoon sosiaalisten vaikutusten arviointiin. Arviointiselostuksessa on lähinnä kerrottu mitä mieltä ihmiset ovat olleet hankkeesta ja sen toteuttamisesta, analysoimatta tarkemmin mitä ne tarkoittavat. Arvioinnissa käytettävien menetelmien olisi tullut olla sellaisia, että ne antavat mahdollisuuden aitoon vuorovaikutukseen hankkeesta vastaavan ja asukkaiden välillä. Sosiaali- ja terveysalan asiantuntijoita tulisi sitten käyttää täydentämään ja tulkitsemaan saatuja mielipiteitä.

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi olisi aina tehtävä kokonaisvaltaisesti, jolloin arviointiin kuuluvat mm. ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen jne. kohdistuvat arvioinnit.

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten vähentämistoimenpiteetkin olisi tullut esittää arviointiselostuksessa.

Haittojen torjunta ja lieventäminen

Haitallisten vaikutusten torjunta ja haittojen lieventämistoimenpiteet on esitetty monelta osin hyvin arviointiselostuksessa, mutta esimerkiksi lisääntyvän liikenteen aiheuttamien vaikutusten vähentämistoimenpiteisiin ole esitetty konkreettisia toimenpiteitä. Arviointiselostuksessa on tosin mainittu, että paikallistie kaipaisi parantamista ja kevyenliikenteenväylää, mutta arviointiselostuksessa ei ole esitetty konkreettisia toimenpiteitä siitä kuka tekee esitetyt toimenpiteet ja milloin ne on tarkoitus tehdä.

Vahinkotilanteisiin ja onnettomuuksiin varautuminen

Vahinkotilanteisiin ja onnettomuuksiin varautumista niin rakentamisen aikana kuin myös varsinaisen toiminnan aikana on esitetty arviointiselostuksessa suppeasti. Esimerkiksi tulipalojen vaikutukset lähialueen asukkaille ja koululaisille olisi tullut esittää yksilöidymmin arviointiselostuksessa.

Epävarmuustekijät

Arviointimenettelyssä käytettyjen tietojen ja menetelmien epävarmuustekijät on tarkasteltu arviointiselostuksessa riittävästi.

Vaihtoehtojen vertailu

Vaihtoehtojen vertailua ei kaikilta osin ole tehty läpinäkyväksi ja ymmärrettäväksi. Nyt ihmisten on lähes mahdoton tarkastella eri vaihtoehtoja ja niiden aiheuttamia vaikutuksia keskenään.

Vaikutusten seurantaohjelma

Esitetty seurantaohjelma antaa pääpiirteissään mahdollisuuden seurata rakentamisen aikaisia ja sen jälkeen aiheutuvia vaikutuksia. Jatkosuunnittelussa tulee kuitenkin tarkentaa seurantaohjelmaa vielä melu- ja pölyvaikutusten seurannalla. Ukkolammen tila eläimistöineen tulisi myös selvittää seurannan pohjatiedoksi.

Yhteenveto

Arviointiselostuksessa olisi tullut monelta osin käsitellä arviointeja tarkemmin, laajemmin, selkeämmin ja kansalaisille ymmärrettävämmin. Nyt osa vaikutusten arvioinneista, jotka on tehty sisällöltään hyvin, on hämärtyneet kansalaisille epäselvän ja vaikeaselkoisen esittämistavan vuoksi.

Käytetyt arviointimenetelmät ja käytetty aineisto on kuvattu arviointiselostuksessa pääosin hyvin.

Keskeisin puute arviointiselostuksessa on toiminnasta aiheutuvan melu- ja pölyhaitan vaikutusten arvioinnissa. Meluvaikutusten laajuuteen ja meluvaikutusten ehkäisemiseen ei arviointiselostuksessa ole kiinnitetty riittävästi huomiota. Arviointiselostuksesta ei saa selvillä mitä päästölähteitä on käytetty melulaskelmissa ja missä toiminnan vaiheessa esitetyt laskelmat on tehty. Pölyvaikutusten osalta olisi tullut tarkemmin arvioida pölystä aiheutuvat vaikutukset kaikilla niillä lähialueilla, jonne pölylaskeuma ulottuu.

Uuden loppusijoitusalueen käyttöönottoa varten alueella on tehtävä todennäköisesti merkittävät massanvaihtotyöt, joiden välittömiä ja välillisiä vaikutuksia ei arviointiselostuksessa ole arvioitu.

Vaikka arviointiselostuksessa on paikoin puutteita, niin jatkosuunnittelun yhteydessä ja lupahakemusta varten tultaneen tekemään yksityiskohtaisempia suunnitelmia, jotka tulevat täydentämään nyt ympäristövaikutusten arvioinnissa olleita puutteita ja epäselvyyksiä.

ARVIOINTIOHJELMAN JA YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on nähtävillä arviointiohjelman kanssa arviointimenettelyn ajan 30.04.2004 alkaen Karttulan kunnanvirastolla, Kuusakoski Oy: Airakselan toimipisteessä, Airakselan seurantalolla ja Pohjois-Savon ympäristökeskuksessa.

JAKELU JA MAKSUT

Kuusakoski Oy, Hyttipojankuja 2, 02781 Espoo

Yhteysviranomaisen lausunnosta peritään ympäristöministeriön asetuksen alueellisten ympäristökeskusten maksullisista suoritteista (1237 / 2003) mukainen maksu.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua maksun määränneeltä viranomaiselta kuuden kuukauden kuluessa maksunmääräämisestä.

Maksu on 5750 €, joka peritään hankkeesta vastaavalta, eli Kuusakoski Oy:ltä.

Johtaja

Markku Henttonen

Ympäristöinsinööri

Jorma Lappalainen

Liitteet: Ympäristövaikutusten arvioinnissa käytettäviä käsitteitä
Kopiot annetuista lausunnoista ja mielipiteistä (hankkeesta vastaavalle)

Tiedoksi:

Huom! Yksityishenkilöiden nimi- ja osoitetiedot poistettu lausunnon verkkoversiosta.

Lausunnon antajat
Mielipiteen antajat
UPM-Kymmene
UPM-Kymmene metsä
Suomen ympäristökeskus

Luettelo lausunnonantajista ja mielipiteen esittäjistä

Huom! Yksityishenkilöiden nimi- ja osoitetiedot poistettu lausunnon verkkoversiosta.

Airakselan kylätoimikunta
Itä-Suomen lääninhallitus
Karttulan kunnanhallitus
Karttulan kunta, tekninen lautakunta
Karttulan kunta, ympäristölautakunta
Kutunjärven mökkiläiset
Pohjois-Savon liitto
Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri ry
Pohjois-Savon TE-keskus
Ratahallintokeskus
Savo-Karjalan tiepiiri
Suonenjoen kaupunginhallitus
Sydänmaan ja Saaristenmäen osakaskunnat sekä Suonteen kalastusalue

Liite yhteysviranomaisen arviointiselostuksesta antamaan lausuntoon koskien Kuusakoski Oy:n Airakselan kierrätyslaitosta

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) tarkoituksena on varmistaa, että ympäristövaikutukset selvitetään riittäväällä tarkkuudella merkittäviä ympäristövaikutuksia aiheuttavien hankkeiden suunnittelussa ja että ne kirjataan tulevien päätöksenteon pohjaksi. Ympäristövaikutusten arviointi ei siis ole itsessään päätös, eikä siinä oteta kantaa hankkeesta mahdollisesti aiheutuvien haittojen korvaamisen haitankärsijälle, eikä siinä myöskään oteta kantaa suoranaisesti yksittäisiin yksityiskohtiin. Korvaus yms. vaateet käsitellään hankkeen jatkosuunnittelun ja päätöksen teon yhteydessä, kuten esim. vesilain tai tielain mukaisessa käsittelyssä. YVA-menettelyn tavoitteena on myös lisätä kansalaisten mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa suunnitteluun.

YVA-menettely jakautuu kahteen vaiheeseen, arviointiohjelma- ja arviointiselostusvaiheeseen. Arviointimenettely alkaa, kun hankkeesta vastaava toimittaa arviointiohjelman yhteysviranomaiselle. Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa kerrotaan mm., mitä vaihtoehtoja ja vaikutuksia suunnittelun aikana selvitetään. Ohjelman jälkeen laadittava ympäristövaikutusten arviointiselostus sisältää mm. vaihtoehtojen vaikutukset sekä haittojen ehkäisy- ja rajoittamistoimet.

Yhteysviranomainen kuuluttaa arviointiohjelman ja arviointiselostuksen vireilläolosta, kerää mielipiteet ja lausunnot ja laatii niiden pohjalta oman lausuntonsa asiakirjojen riittävydestä. Kansalaisilla, viranomaisilla ja muilla tahoilla on YVA-menettelyssä mahdollisuus vaikuttaa päätöksentekoaikoina sisältöön selvitettävien vaihtoehtojen ja ympäristövaikutusten osalta.

Seuraavassa on kerrottu lyhyesti niitä käsitteitä ja termistöä, jota yleensä käytetään ympäristön vaikutusten arvioinnista annetun lain (468/1994 muutettu 267/1999) mukaisessa arviointimenettelyssä:

Ympäristövaikutuksilla tarkoitetaan hankkeen tai toiminnan aiheuttamia välittömiä ja/tai välillisiä vaikutuksia, jotka kohdistuvat mm.:

- Ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen
- Maaperään, vesiin, ilmaan ja ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen
- Yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön
- Luonnonvarojen hyödyntämiseen
- Edellä mainittujen tekijöiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyllä tarkoitetaan menettelyä, jossa arvioidaan ja selvitetään hankkeiden aiheuttamia ympäristövaikutuksia ja kuullaan niitä, joiden oloihin ja etuihin hanke saattaa vaikuttaa. Arviointimenettely alkaa hankkeesta vastaavan esitettyä arviointiohjelmaa ja päättyy yhteysviranomaisen antamaan lausuntoon arviointiselostuksesta.

Hankkeesta vastaavalla tarkoitetaan sitä toiminnanharjoittajaa, joka on vastuussa toiminnan suunnittelusta tai toteuttamisesta.

Yhteysviranomaisella tarkoitetaan asetuksella säädettyä viranomaista, joka huolehtii siitä, että hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettely järjestetään asianmukaisesti. Yhteysviranomainen kokoaa annetuista lausunnoista ja mielipiteistä yhteenvedon ja liittää sen hankkeesta vastaavalle antamaansa lausuntoon. Yhteysviranomainen on aina asetuksen mukaan alueellinen ympäristökeskus.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmalla tarkoitetaan hankkeesta vastaavan laatimaa suunnitelmaa kuinka he aikovat arvioida hankkeesta aiheutuvat vaikutukset, mitä selvityksiä heillä on tarkoitus tehdä arvioinnin pohjaksi sekä kuinka he aikovat järjestää ihmisten kuulemisen ja osallistumisen.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksella tarkoitetaan asiakirjaa, jossa hankkeesta vastaava esittää tiedot hankkeesta ja sen vaihtoehtoista, hankkeen aiheuttamista vaikutuksista sekä esittää haittojen vähentämiseksi tekemiään ratkaisuja. Arviointiselostusta laatiessaan hankkeesta vastaava ottaa huomioon yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta antaman lausunnon.

Osallistumisella tarkoitetaan sitä vuorovaikutusta ja keskustelua, jota käydään hankkeesta vastaavan, yhteysviranomaisen, muiden viranomaisten sekä hanke- tai vaikutusalueella asuvien välillä.